

DUYGULARI TANIMA ve İFADE ETME ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

ETKİNLİK NO: 1

Yaş Grubu: 36-48 ay/48-60 ay/60 ay ve üzeri

Etkinlik Alanı: Oyun ve Hareket, Drama

Kavramlar: Kızgın-Üzgün Mutlu-Şaşkın

Etkinlik Adı: Duygularım

Materyaller: Üzüntü, mutluluk, kızgınlık ve şaşkınlık gibi çeşitli duygu durumlarını gösteren renkli kartonlar üzerine çizilmiş yüzler.

Kazanım: Sevinç, üzüntü korku, kızgınlık gibi duygularını ifade edebilme

Göstergeler: 1.1. Olumlu/olumsuz duygularını ayırt eder.

1.2. Olumlu/olumsuz duygularını sözleriyle ve davranışlarıyla ifade eder.

Eğitim Ortamının Hazırlanması: • Eğitimci, önceden karton üzerine çizerek hazırladığı üzüntü, mutluluk, kızgınlık ve şaşkınlık duygularını anlatan yüz ifadelerini, sınıf duvarlarına asar.

Uygulama Süreci: • Eğitimci, çocuklar sınıfa ilk geldiğinde yüz ifadelerinin dikkatlerini çekip çekmediğine dikkat eder. “Sınıfımızda bir değişiklik görüyor musunuz?” diye sorar ve yüz ifadeleri bulunan duvarda asılı kartonlara dikkatlerini çeker.

• Tüm çocuklar sınıfa geldikten sonra “El ele tutuşalım, halkaya karışalım. El ele tutuşalım, oyunlar oynayalım.” şeklinde şarkı söyleyerek çocukların sınıfın ortasında toplanmaları sağlanır.

• Çocuklar, el ele tutuşup halka olduktan sonra oldukları yere oturmaları istenir ve “Duygu Bulma” oyunu oynanacağı söylenir. Sınıfa geldiklerinde duvarlarda asılı olan duyguları gösterir, yüzleri görüp görmedikleri, bunların ne anlama geldiği hakkında konuşulur. Duygu ifadesini gösteren yüz resmine dikkat çekilerek “Neden ağlarız? Neden güleriz? Ne zaman kızarız? Ne zaman şaşırırız?” gibi sorular sorulur ve çocukların cevapları alınır.

• Daha sonra çocuklardan, gösterilen yüz ifadesine dikkatlice bakmaları ve aynı şekilde kendi yüzlerinde de bu ifadeyi oluşturmaları istenir. Çocukların yüz ifadelerine göre “Aferin, şaşırmış bir yüz ifadesini gösterebildiniz. Evet, siz de çok kızgın görünüyorsunuz.” gibi ifadelerle geri bildirimler verilir.

• Çocuklara, “Şimdi içinizden birini tekerleme ile ebe seçeceğiz. Seçtiğimiz arkadaşınız, size arkasını dönecek. Biz hep birlikte “Yüzünü dön bize, duygunu göster hepimize” diyeceğiz. Bize döndüğünde, içinizden birini eliyle işaret edecek. Bu arkadaşınız da, ebenin ne hissediyor olabileceğini yüzüne bakarak tahmin edecek. Ebenin yüzündeki ifadenin benzeri yüz ifadesini duvardaki resimler arasından

bulup gösterecek.” şeklinde oyunun nasıl oynanacağı anlatılır. Oyunun nasıl oynanacağı ile ilgili bir deneme yapılır. Anlaşıldığından emin olunduktan sonra oyuna geçilir.

Çocuklardan biri aşağıdaki tekerleme ile ebe seçilir:

Tekerleme: Tek tek tekerim

Şek şek şekerim

En sona kalanı

Ben ebe seçerim..

- Ebe olan çocuk, ayağa kalkarak tüm grubun görebileceği bir mesafeye gelir ve arkasını döner. Gerekirse nasıl bir duygu ifadesi gösterebileceğine ilişkin destek olunur. Tüm sınıf “Yüzünü dön bize, duygunu göster hepimize” diye seslenir. Ebe, yüzünü döner ve çocuklardan birini eliyle işaret eder. Bu çocuk ayağa kalkar ve ebenin yüz ifadesine benzer yüz ifadesinin bulunduğu resimin yanına gider. “Üzgünsün/ mutlusun/kızgınsın/şaşkınsın” şeklinde duygusunu söyler. Ebeye neden böyle hissettiği sorularak konuşmasına fırsat verilir.

- Diğer çocukların ebenin anlattığı durumu hareketleriyle canlandırmaları istenir. Örneğin, “Ebe, oynarken düştüm ve canım yandı. Onun için üzgünüm.” der. Çocuklar ayağa kalkarak bu durumu nasıl gerçekleşmiş olabileceğini gösterirler ve ebenin ne hissettiğini yüz ifadeleriyle gösterirler.

- Bir başka ebe seçilerek çocukların ilgisine göre oyuna devam edilir.

- Oyunun devamında, bir veya birkaç çocuğa verilen bir durumu hiç konuşmadan canlandırmaları söylenir. Örneğin, “Ailenizle pikniğe gidiyorsunuz, arkadaşlarınızla parkta oynuyorsunuz”. Çocuklar, söylenenleri hiç konuşmadan gösterirler. Bu konuda neler yapılabileceğine ilişkin “Salıncakta sallanıyorsun, kaydırdan kayıyorsun.” gibi ipuçları verilerek destek olunur. Uygulama sonrası, bu durumda neler hissettiklerini söylemeleri ve yüz ifadesiyle göstermeleri istenir.

- Uygulama, çocukların ilgisine göre devam eder.

Çocuğun Kendini Yansıtması:

- Oyunda ebe oldun mu? Ebe olduğunda ne hissettin? Ne düşündün?
- Bu oyunu yeniden oynasan, oyuna bir şey eklemek ister miydin? Neden?

Değerlendirme:

1. Soru: Bu günkü etkinliğimizde ne yaptık?

- Örnek doğru yanıt: Yüz ifadelerini birbirimize anlattık.

2. Soru: Hangi yüz ifadesini anlatırken zorlandın? Neden?

- Örnek doğru yanıt: Çocukların soruya yönelik cevap vermeleri beklenir.

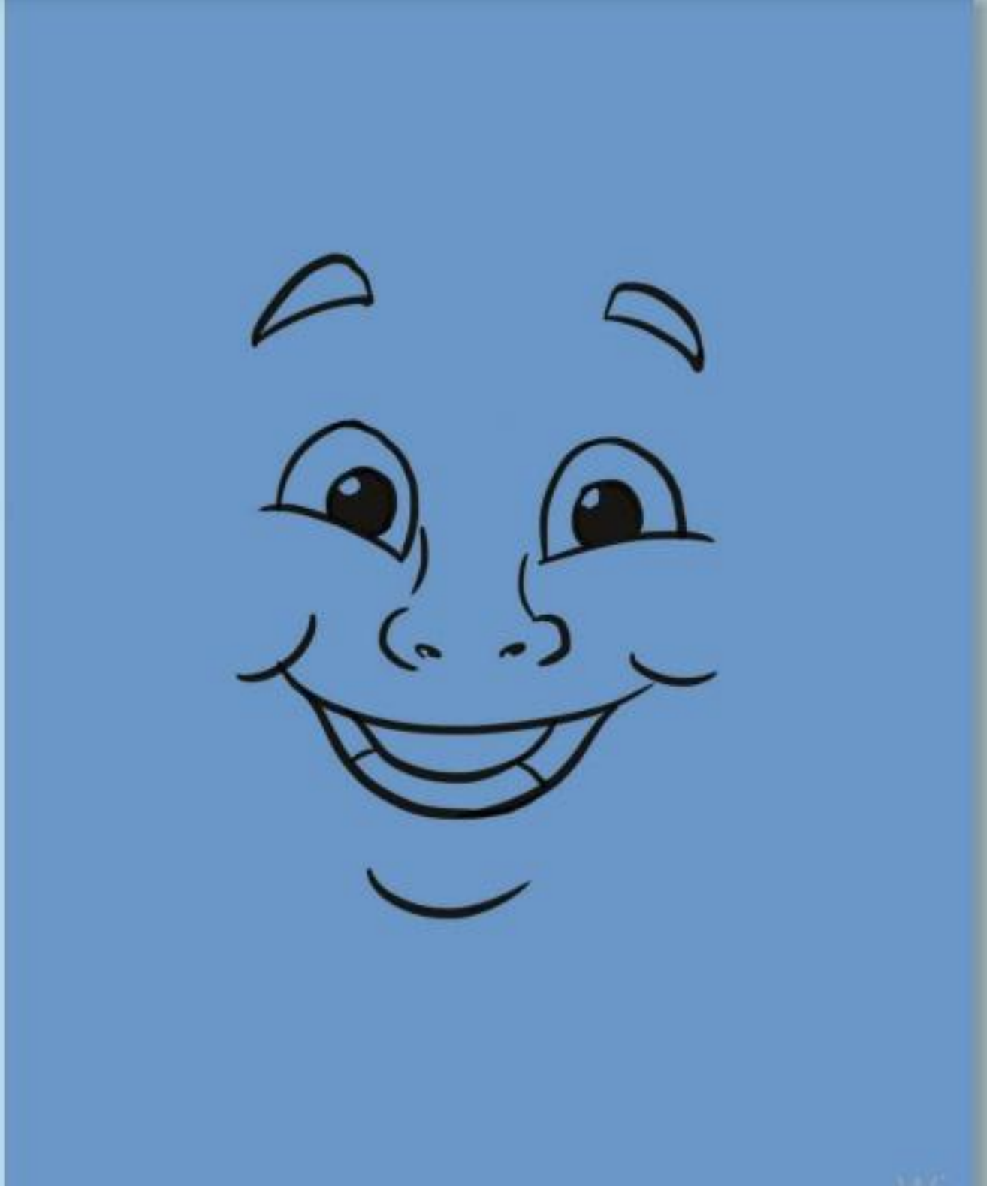
3. Soru: Aysu arkadaşı Lale'nin çok kızgın olduğunu gördü. Hemen arkadaşının yanına gitti ve neden kızgın olduğunu sordu. Sizce Lale neden kızgın olabilir?

- Örnek doğru yanıt: Çocukların soruya yönelik cevap vermeleri beklenir.

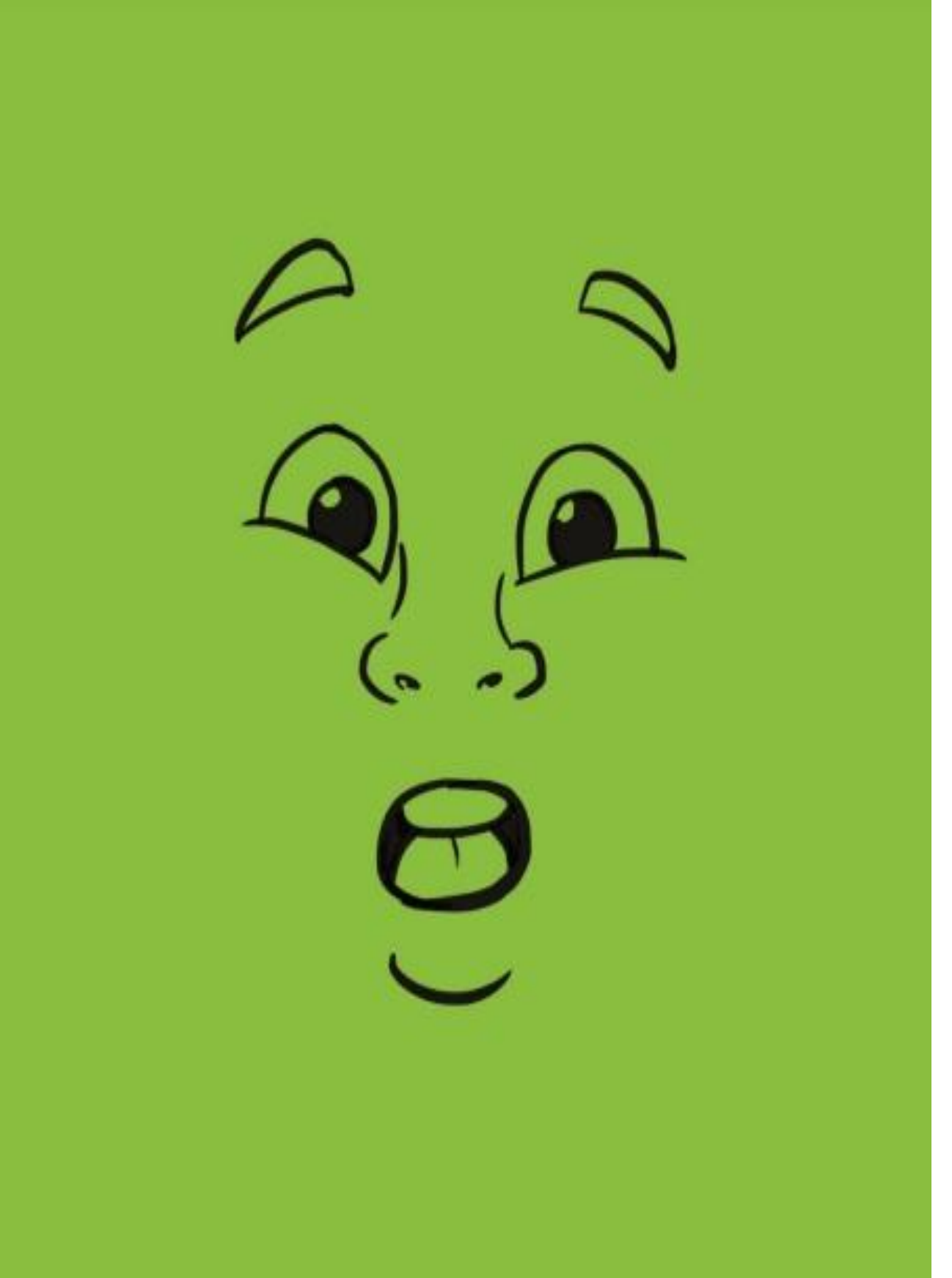
4. Soru: Öğretmeniniz sizi üzecek ve şaşırtacak durumları anlatan iki resim çizmenizi istedi? Resimlerinizde hangi durumları anlattınız? Neden?

- Örnek doğru yanıt: Çocukların soruya yönelik cevap vermeleri beklenir.

RESİM EKLERİ

Etkinlik 2: Özürümü Kabul Eder Misin?

Düzey: 48-60 ay

Kullanılan materyaller: Fon kartonu

Kazanım: Bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumsuz duygularını olumlu sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Bu etkinlikte öğrencilere beyaz ve siyah kartlar verilir. Ve aşağıdaki cümleler öğretmen tarafından okunur. Çocuk ise özür dilemesi gerektiğini düşündüğünde beyaz kartı, özür dilemeyi düşünmediğinde siyah kartı kaldırır.

1. Aşağıda size bazı durumlar verilmiştir. Bunlardan hangisinde “Özür dilerim” demeniz uygun olacaktır?

- Arkadaşınız ile sözleşmenize rağmen buluşma noktasına gidememişseniz
- Arkadaşınızın sizden oyuncak istemiştir. Fakat bu oyuncak sizde yoktur.
- Arkadaşınızın başına çok üzücü bir olay gelmiştir.
- Sınıfa geç gelmişsinizdir.
- Ağızınızdan hoş olmayan bir kelime kaçırdıysanız
- Yemek yerken üzerinize dökerseniz
- Arkadaşınıza bilerek çarpıp onun düşmesine sebep olursanız
- Arkadaşınızın oyuncağını oynamak için alıp sonra da kırarsanız(örnekler çoğaltılabilir.)

Bu kart kaldırma işleminden sonra sınıf ile sohbet edilir. Ardından özür dileme ile ilgili bir hikaye anlatılır.

1. Siz başka hangi durumlarda özür diliyorsunuz veya dilemenizin uygun olacağını düşünüyorsunuz?

2. Özür dilemekte zorluk çekiyor musunuz?

3. Özür dilerken ne hissediyorsun?

4. Sizden özür dilendiğinde ne hissediyorsunuz?

MİNİK TAVŞAN

Minik tavşan çok şakacıydı. Diğer hayvanlara şaka yapmaya bayılırdı. Ama hayvanlar bu durumdan pek de memnun değildi. Birkaç kez minik tavşanı uyardılar. Ama tavşancık uyarılara hiç kulak asmadı. Bir gün uzun kuyruklu maymunun yanına sessizce sokuldu ve “bööö” diye bağırdı. Zavallı maymuncuk çok korkmuştu. Ve korkudan dili tutulmuştu. Bu durumu öğrenen diğer hayvanlar minik tavşana çok kızdılar. Ama tavşancık hala hatasını kabul etmiyordu. Bunun üzerine bütün hayvanlar minik tavşanla konuşmama kararı aldılar. Tavşancık bu durumu fark ettiğinde hatasını anlamıştı. Arkadaşlarının kendisiyle konuşmaması onu çok üzmüştü. Oturdu, düşündü ve yaptığıın yanlış olduğunu anladı. Böyle bir durumda ne yapmalıydı? Minik tavşan gidip maymundan özür dilemeye karar verdi. Uzun kuyruklu maymunun yanına gitti ve maymun kardeş yaptığıın şakalar hiçte komik değildi. Özür dilerim. Hatamı anladım. Lütfen beni affet dedi. Bunun üzerine maymunda tavşanı affetti. Ormandaki diğer hayvanlarda tavşanın bu davranışını çok beğendiler. Ve onunla tekrar arkadaş oldular.

Etkinlik 3: Güldür Yüzümü

Düzey: 48-60 ay

Materyal: Kağıt, kalem, gazete

Kazanım: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.
(Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

Öğrencilerle duygular ve duyguların ifadesi üzerine konuşuruz. Örneğin:

- “Sevdiğin bir kişiyi gördüğün zaman ne hissedersin?
- Sevmediğin biri olduğunda ne hissedersin?
- Hasta olduğun zaman ne hissedersin?
- Arkadaşınla oyun oynarken yenilirsene ne hissedersin?
- Annenin yeni aldığı pantolon kazayla yırtıldı. Ne hissedersin?” gibi sorularla farklı duyguları kelimelerle ve yüz ifadesiyle belirtmesini sağlarız.

1. Gazete ve dergilerden farklı yüz ifadelerini gösteren resimleri öğrencilere gösteririz.. Resimle ilgili bir öykü anlatırız. “Bu adam üzgün görünüyor, neden acaba? Belki de kendini iyi hissetmiyordur.” gibi öyküleri öğrencilerin çeşitlendirmesini sağlarız.

2. Öğrencilerden :

- sevinçli birinin
- çok üzgün birinin
- şaşkın birisinin vb. resimlerini çizmesini isteriz.

Etkinlik 4: Bana Gülmek Yakışır

Düzey: 48-60 ay

Kazanım: Bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir.

(Göstergeleri: Olumsuz duygularını olumlu sözel ifadeler kullanarak açıklar. Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.)

Çocuklar masanın etrafında toplanır. Ve eğitimci çocuklara sanki başından geçen bir olaymış gibi bir hikaye anlatmaya başlar. “Çocuklar dün bir arkadaşım benim kalbimi kırdı. Bende ona bağırmak istedim ama bunu yapamadım. Ancak arkadaşım bana çok kırıcı sözler söyledi. Ben ise ona hiçbir şey söyleyemedim. O gittikten sonra ağladım.” Siz benim yerimde olsaydınız ne yapardınız? Der. Çocuklardan aldığı cevapları bir kâğıda yazar. Sonra bu durumu ikişerli gruplar oluşturup canlandırmalarını ister. Çocukların bu esnadaki tepkilerini de not alır. Canlandırma bittikten sonra önceki cevaplarla, canlandırma esnasındaki cevaplar üzerine konuşulur.

Sohbet sırasında şu sorular yöneltilir;

1. Arkadaşım sana bağırdığında neler hissettin?
2. Arkadaşına bağıırken neler hissettin?
3. Onu ağlarken görsen ne hissederdin?
4. Tartışmak iki tarafı da üzdü mü?
5. Tartışmak yerine nasıl davranılabilirdi?

Etkinlik 5: Duygu Renkleri

Düzeyi: 48-60 ay

Eğitmen Çocukların sandalyelere oturmasını ister. “ANNA LLENAS’IN RENK CANAVARI” İsimli hikayesini okur.

RENK CANAVARI

Karşınızda renk canavarı... Bu sabah bir tuhaf uyandı. Kafası karışık ve şaşkın başına ne geldiğini pek anlayamıyor. Yine mi karman çorman oldun? Hiç akıllanmayacak mısın sen? Duygularını darmadağın etmişsin yine. Hepsi birbirine karışmış böyle olmaz ki. Duygularını birbirinden ayırmalı her birini kendi kavanozuna koymalısın. İstersen onları düzenleme niçin sana yardım edebilirim.

Mutluluk bulaşıcıdır. Güneş gibi **SARIDIR** ve ışıldar, yıldızlar gibi parıldar. Mutluyken güler, zıplar, dans eder oyunlar oynarsın... Mutluluğunu herkesle paylaşmak istersin

Hüzün olmayan bir şeyin özlemini çekiyor gibidir hep. Deniz gibi **MAVİDİR** ve sarıp sarmalar, yağmurlu günler gibi kendine çağırır seni. Hüzünlüken yalnız kalmak ister, bir köşeye çekilirsin bir şey yapmak gelmez içinden.

Öfke **KIPKIRMIZI** alevler çıkaran bir ateş gibidir. O kadar güçlü yanar ki söndürmek hiç kolay değildir. Öfkeliyken haksızlığa uğradığını düşünürsün, hıncını başkalarından çıkarmak istersin.

Korku korkaktır. Tıpkı bir hırsız gibi karanlıklara kaçar, **SİYAHTIR** ve saklanır. Korktuğunda küçülür, silikleşirsin sanki. Senden beklenen hiçbir şeyi başaramayacağımı sanırsın.

Huzur ağaçlar kadar dingin ve **YEŞİLDİR**, rüzgârda savrulan bir yaprak kadar hafiftir. Huzurlu iken yavaş yavaş ve derin derin soluk alıp verirsin. Kendini rahat hissedersin.

İşte bunlar senin duyguların; hepsi de farklı bir renkte böyle derlenip toparlandığın da onlarla başa çıkmanın daha kolay. Baksana, ne güzel... Artık hepsi olması gereken yerde sarı mutluluk, mavi hüzün, kırmızı öfke, siyah korku, yeşil huzur...

Etkinlik 2: Eğitmen sınıfı 3-4 kişilik gruplara ayırır. Her gruba bir renk verir. Rengin temsil ettiği duygu durumu için resim çizmelerini ister. Eğitmen gruba rehberlik eder, öneride bulunur.

Etkinlik 6: Güler misin? Ağlar mısın?

Düzey: 48-60 ay

Materyal: Resimli kartlar

Kazanım: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.
(Göstergeleri: Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler. Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.)

Öncelikle öğrencilere gülen yüz ve ağlayan yüz resimleri dağıtılır. Çocuklara; “sizlere bazı davranış çeşitleri okuyacağım. Bunlardan güzel ve doğru davranışlara güler yüz kartını, yanlış davranışlara ağlayan yüz kartını kaldırın” denir.

Ve cümleler okunmaya başlanır.

- Hep kendi istediğim olsun isterim.
- Arkadaşımın elindeki kitabı kalemi çekip alırım.
- Arkadaşım konuşurken dinlerim.
- Yalnız kalan arkadaşımı oyuna katmak isterim.
- Arkadaşlarımın oyuncaklarını kırar, zarar veririm.
- Bazen arkadaşlarıma kötü sözler söylerim.
- Bir arkadaşım bana yardım ettiğinde teşekkür etmeyi unuturum.
- Hasta olduğunda arkadaşına “Geçmiş olsun “ derim.
- Zor bir durumda olan arkadaşına yardım edecek vaktim olmaz.
- Eşyalarımı arkadaşım ile paylaşırım.
- Herkesle güler yüzle konuşurum.
- Bildiklerimi kendime saklarım.
- Arkadaşım yeni bir şey giydiğinde “Güle güle giy” derim.
- Yemeklerden sonra anneme “Eline sağlık anneciğim” derim.
- Sınıfta arkadaşlarımın saçını çeker veya tekme atarım.
- Arkadaşım yanlış yapınca gülerim.
- Sabah okula girince herkese “Günaydın” derim.

* Etkinlik örnekleri Temel Eğitim Müdürlüğü “60 Ay Ve Üzeri Çocuklar İçin Sosyal Beceri Destek Eğitimi Etkinlik Kitabı [OsbeP]” kitapçısından ve Yrd.Doç.Dr. Nur ÇAYIRDAĞ ACAR danışmanlığında Mukaddes Sevgen tarafından yazılan “Yaratıcı Drama Yoluyla Verilen Sosyal Beceri Eğitiminin Anaokulu Çocuklarının Sosyal Gelişimlerine ve Yaratıcılıklarına Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinden alınmıştır.